

BAROMETER VAN DE SPORTCLUBS IN VLAANDEREN

Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0):
Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)

Jeroen Scheerder

2017

Elien Claes

Jeroen Meganck

Hanne Vandermeersch

Steven Vos

Jan Seghers

Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

Onderzoeksgroep Fysieke Activiteit, Sport & Gezondheid

KU Leuven

Dit is het zevenendertigste nummer in de reeks van BMS Studies.

De BMS Studies willen een bijdrage leveren aan het sociaalwetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven.

BMS Facts & Figures maken deel uit van de BMS Studies. In de BMS Facts & Figures ligt de nadruk op een overzichtelijke en beknopte weergave van onderzoeksresultaten, inclusief onderzoekskader en onderzoeksmethode.

De BMS Studies kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Reekseditors: Prof. dr. J. Scheerder, Prof. dr. S. Vos, dr. J. Meganck & dr. E. Thibaut

Verantwoordelijke uitgever: Prof. dr. J. Scheerder

Technische ondersteuning: Dhr. J. Feys

Reproductie: KU Leuven

© 2017 J. Scheerder, Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, KU Leuven

Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2017/KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid

BMS-REEKS BAROMETER VAN DE SPORTCLUBS IN VLAANDEREN

BMS-reeks Barometer van de sportclubs in Vlaanderen:

BMS Studies 34, 35, 36 en 37

- In de BMS Studies 34 tot en met 37 wordt uitgebreid gerapporteerd over de resultaten van de derde wave van het Vlaamse Sportclub Panel (VSP3.0). Gezien de grote hoeveelheid aan resultaten werd besloten om de rapportering op te splitsen in vier delen en dit te bundelen onder de BMS-reeks genaamd 'Barometer van de sportclubs in Vlaanderen'. Meer bepaald komen in de vier betreffende BMS Studies de volgende thema's aan bod:
 - Een stand van zaken en een terugblik (BMS 34)
 - Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (BMS 35)
 - Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (BMS 36)
 - **Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (BMS 37)**
- In de inhoudstafel op de volgende slides wordt een overzicht gegeven van de verschillende hoofdstukken in de vier BMS Studies binnen de reeks Barometer van de sportclubs in Vlaanderen

INHOUDSTAFEL

BMS 34

EEN STAND VAN ZAKEN EN EEN TERUGBLIK (DEEL 1)

Inhoudstafel

Over de auteurs

Hoofdstuk 1 Situering en opzet van het onderzoek

1.1 Toelichting bij het Vlaamse Sportclub Panel

1.2 Vragenlijst

1.3 Dataverzameling

1.4 Steekproeftrekking

1.5 Respons

1.6 Representativiteit

1.7 Besluit

Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen in de periode 2009-2012-2015

2.1 Clubprofiel

2.2 (Sport)accommodatie

2.3 Ledenbestand

2.4 Medewerkers

2.5 Financiële situatie

2.6 Samenwerkingsverbanden

2.7 Besluit

Synthese

Situering en opzet

Voornaamste bevindingen

Referentielijst

Reeds verschenen BMS Studies

Knop om terug te
keren naar
'Inhoudstafel'

CLUBPROFIEL, SPORTAANBOD EN GEZONDHEIDSPROMOTIE (DEEL 2)

Inhoudstafel

Over de auteurs

Hoofdstuk 1 Clubprofiel

- 1.1 Oprichtingsjaar van de sportclub
- 1.2 Statuut van de sportclub
- 1.3 Grootte van de sportclub
- 1.4 Sportaccommodaties
- 1.5 Besluit

Hoofdstuk 2 Sportaanbod

- 2.1 Unisport versus omnisport
- 2.2 Sporttak(ken)
- 2.3 Sporttype
- 2.4 Niveau van sportbeoefening
- 2.5 Besluit

Hoofdstuk 3 Gezondheidspromotie

- 3.1 Gezondheidspromotieprofiel
- 3.2 Motieven
- 3.3 Barrières
- 3.4 Besluit

Referentielijst

Reeds verschenen BMS Studies

Knop om terug te
keren naar
'Inhoudstafel'

LEDENPROFIEL, MEDEWERKERSPROFIEL EN FINANCIËLE SITUATIE (DEEL 3)

Inhoudstafel

Over de auteurs

Hoofdstuk 1 Ledenprofiel

- 1.1 Samenstelling ledenbestand
- 1.2 Evolutie in het ledenbestand
- 1.3 Rekrutering en behoud van leden
- 1.4 Besluit

Hoofdstuk 2 Medewerkersprofiel

- 2.1 Inzet van werknemers en vrijwilligers
- 2.2 Sportbestuur
- 2.3 Sporttechnische begeleiding
- 2.4 Ondersteunende krachten
- 2.5 Rekrutering en behoud van vrijwilligers
- 2.6 Extrapolatie
- 2.7 Besluit

Hoofdstuk 3 Financiële situatie

- 3.1 Inkomsten
- 3.2 Uitgaven
- 3.3 Financiële toestand
- 3.4 Besluit

Referentielijst

Reeds verschenen BMS Studies

Knop om terug te
keren naar
'Inhoudstafel'

BMS 37

DIVERSITEIT, SOCIALE INCLUSIE, BELEID EN SAMENWERKING (DEEL 4)

Inhoudstafel

Over de auteurs

Hoofdstuk 1 Diversiteit en sociale inclusie

- 1.1 Deelname van specifieke doelgroepen
- 1.2 Initiatieven ter bevordering van sociale inclusie
- 1.3 Houding van sportclubs ten opzichte van sociale inclusie
- 1.4 Besluit

Hoofdstuk 2 Beleid en samenwerking

- 2.1 Algemene visie en beleid
- 2.2 Aandachtspunten binnen het beleid
- 2.3 Samenwerkingsverbanden
- 2.4 Besluit

Reeds verschenen BMS Studies

Knop om terug te
keren naar
'Inhoudstafel'

OVER DE AUTEURS

Over de auteurs (1/3)

Jeroen Scheerder

Jeroen Scheerder studeerde antropologie, bewegingswetenschappen en marketing. Hij is professor sportbeleid en sportsociologie aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de KU Leuven en staat aan het hoofd van de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid. Hij is eveneens de coördinator van de KU Leuven sportmanagementopleiding. Zijn onderzoek focust op sportbestuur, sportcultuur en sportparticipatie vanuit een sociaalwetenschappelijk perspectief. Hij publiceert in internationale vaktijdschriften op het gebied van beleid, management en sociologie van sport en fysieke activiteit, is editor/auteur van heel wat boeken omtrent sportbestuur en sportparticipatie en is reekseditor van de BMS Studies (<http://faber.kuleuven.be/BMS/>), de MBS-publicaties en de SBS-publicaties (uitgegeven door LannooCampus/Academia Press). Hij doceert sportbeleid, sportmanagement, sportpolitiek, sportsociologie en vrijetijdsstudies. Daarnaast is Jeroen gastdocent aan diverse universiteiten en hogescholen in binnen- en buitenland, en was hij gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent (2005-2007). Van 2014 tot en met 2016 was hij voorzitter van de *European Association for Sociology of Sport* (EASS). Samen met Koen Breedveld en Remco Hoekman van het Nederlandse Mulier Instituut richtte hij het Europese *MEASURE*-netwerk op waarin crossnationaal onderzoek naar sportcultuur en sportparticipatie centraal staat.

Elien Claes

Elien Claes studeerde in 2013 af als master in de Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen (major Sportmanagement). Daarnaast behaalde ze in 2014 de graad van leerkracht in de Lichamelijke Opvoeding binnen de Specifieke Lerarenopleiding van de KU Leuven. Sinds 2014 werkt ze als wetenschappelijk medewerker binnen de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid aan de KU Leuven. Haar onderzoeksinteresse gaat onder meer uit naar sportbeleid en sportmanagement. Elien voert meerdere onderzoeksprojecten uit in opdracht van de Europese Commissie, de Vlaamse overheid en Vlaamse sportfederaties, waarbij zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden worden gehanteerd. Haar onderzoek focust op de organisatie van sport, zowel op lokaal als op (inter)nationaal niveau. Hierbij staat het management en de werking van sportfederaties en sportclubs centraal.

Over de auteurs (2/3)

Jeroen Meganck

Jeroen Meganck studeerde klinische psychologie (UGent, 2000) en sport- en bewegingspsychologie (KU Leuven & University of Jyväskylä, 2001). Hij schreef zijn doctoraat in de Bewegingswetenschappen (KU Leuven, 2016) over de rol van de sportclubs en sportfaciliteiten in de gezondheidsbevordering voor kinderen en jongeren. Daarnaast heeft hij een eigen praktijk als sportpsycholoog, waarbinnen hij instaat voor de mentale training en begeleiding van beloftevolle jeugd en eliteatleten uit verschillende sportdisciplines. Hij is co-auteur van “Help, mijn kind sport” en coördineert hij de permanente vorming Getuigschrift Praktijkgerichte Sportpsychologie.

Hanne Vandermeerschen

Hanne Vandermeerschen is sociologe en volgde ook een master in Social Policy Analysis. In 2016 werd ze doctor in de Bewegingswetenschappen, op basis van een proefschrift over de sportparticipatie van mensen in armoede. Ook de rol van de overheid en de clubgeorganiseerde sport in het nastreven van een inclusief sportbeleid kwam hierbij aan bod. Ze schreef ook internationale wetenschappelijke artikels op dit thema. Hanne was van 2010 tot 2016 actief als onderzoeker bij de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid binnen de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen (KU Leuven). De sociale stratificatie van sportdeelname en het kansengroepenbeleid binnen de sport- en bewegingssector vormden hierbij het hoofdonderwerp van haar onderzoek. Hanne is momenteel werkzaam als senior onderzoeker aan het HIVA (Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving, KU Leuven) en blijft als vrijwillig wetenschappelijk medewerker verbonden aan de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Over de auteurs (3/3)

Steven Vos

Steven Vos is deeltijds hoogleraar aan de Technische Universiteit Eindhoven (TU/e) en is houder van de leerstoel 'Move to Be' bij Fontys Sporthogeschool (Eindhoven). Daarnaast is hij verbonden aan de Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid van de KU Leuven. Hij is doctor in de bewegingswetenschappen (KU Leuven - sportbeleid) en master in de sociale en organisatiepsychologie (KU Leuven).

Steven was voorheen actief in diverse onderzoeks- en managementposities binnen kennis- en expertisecentra. Met zijn leerstoelen bij TU/e en Fontys Sporthogeschool wil hij, samen met zijn team van enthousiaste onderzoekers, nadrukkelijk bijdragen aan het slim en duurzaam verankeren van verantwoord sporten en bewegen, onder meer door het stimuleren en faciliteren van een actieve levensstijl op maat van personen, hun omgeving en de setting waarin ze vertoeven. In zijn onderzoek richt hij zich op de profiling van breedtesporters met het oog op het ontwikkelen en valideren van technologische en sociale innovaties voor duurzaam en verantwoord sporten en bewegen. Zijn onderzoek situeert zich op het snijvlak van de psychologie, de sociologie, de bewegingswetenschappen en het industrial design. Steven is (co-)auteur van een tiental boeken en een groot aantal beleidsrapportages. Hij publiceerde in diverse internationale peer-reviewed tijdschriften. Hij is reekseditor van de BMS-publicaties (Beleid & Management in Sport, www.faber.kuleuven.be/BMS, samen met Prof. dr. Jeroen Scheerder, dr. Jeroen Meganck en dr. Erik Thibaut) en van de SBS-boeken (Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar Bewegen en Sport uitgegeven bij Academia Press, samen met Prof. dr. Jeroen Scheerder). Hij voerde studies uit voor diverse opdrachtgevers (lokaal, nationaal en Europees).

Jan Seghers

Jan Seghers is doctor in de Lichamelijke Opvoeding (KU Leuven, 2003) en is momenteel als professor verbonden aan de onderzoeksgroep Fysieke Activiteit, Sport en Gezondheid van het Departement Bewegingswetenschappen van de KU Leuven. Hij coördineert de afstudeerrichting fysieke activiteit, fitheid en gezondheid binnen de Master Lichamelijke Opvoeding en Bewegingswetenschappen (KU Leuven). Hij verricht onderzoek naar de determinanten van fysieke activiteit en sedentair gedrag en naar de effectiviteit van interventies ter bevordering van een gezonde en actieve levensstijl in verschillende populaties en settings.

HOOFDSTUK 1

DIVERSITEIT EN SOCIALE INCLUSIE

1.1 Deelname van specifieke doelgroepen

1.2 Initiatieven ter bevordering van sociale inclusie

1.3 Houding van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie

1.4 Besluit

Doelstelling

In dit hoofdstuk staan diversiteit en sociale inclusie centraal. Het sportbeleid is gericht op 'Sport voor Allen'. Dit betekent dat alle burgers, ongeacht geslacht, etnisch-culturele afkomst, leeftijd, inkomen,... het recht hebben op sportbeoefening. We leven in een zeer diverse samenleving, maar wordt deze diversiteit ook weerspiegeld in het ledenbestand van sportclubs? En onder de vrijwilligers en/of trainers? In het eerste deel van dit hoofdstuk wordt daarom de deelname van specifieke doelgroepen in kaart gebracht. In het tweede deel wordt stilgestaan bij initiatieven vanwege sportclubs om de deelname van specifieke doelgroepen, inclusief kansengroepen, te faciliteren en sociale inclusie in/door clubsport te verhogen. In het derde deel ten slotte wordt gepeild naar zowel de houding als de ervaringen van sportclubs omtrent sociale inclusie. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een beknopte conclusie.

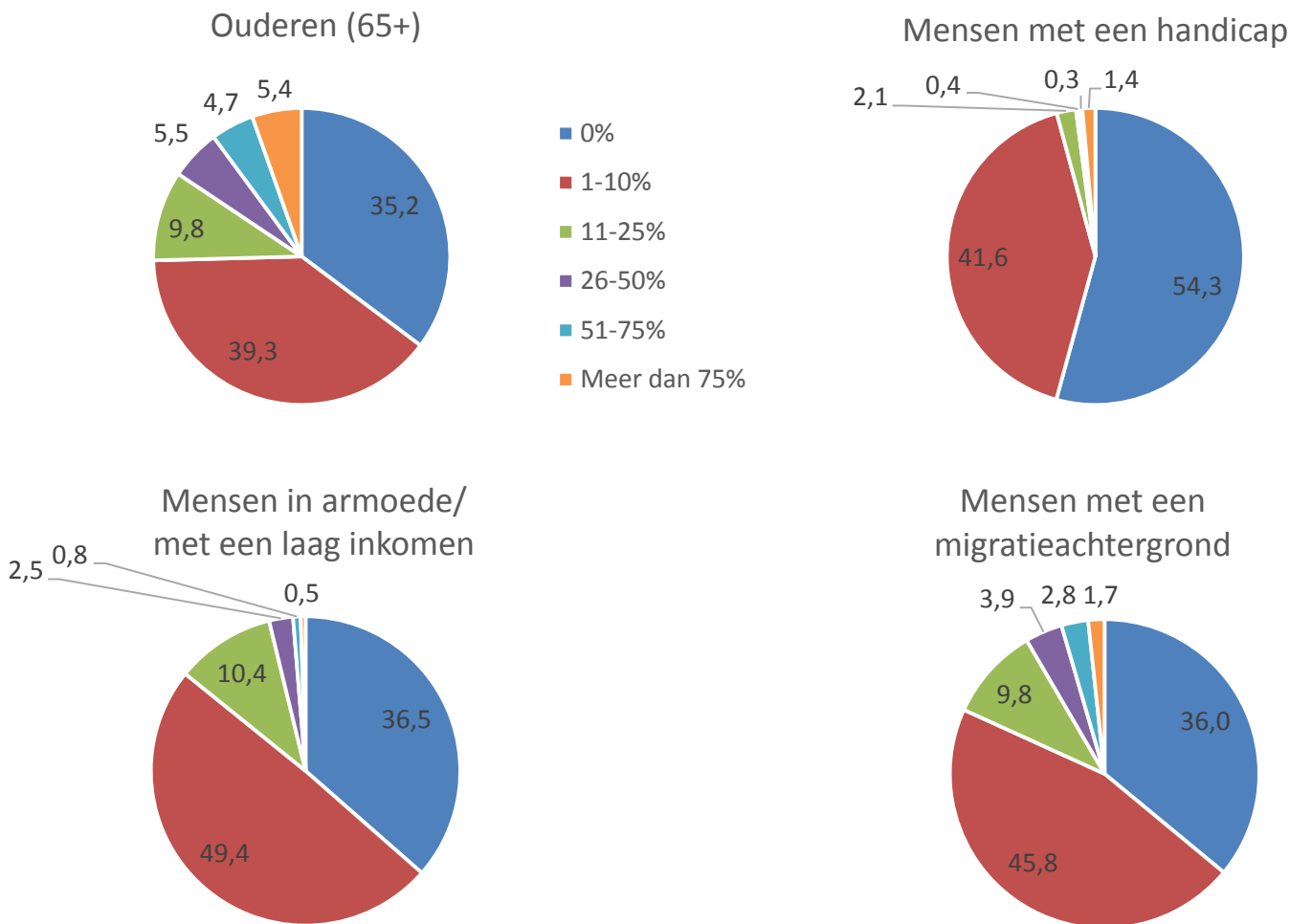
1.1 DEELNAME VAN SPECIFIEKE DOELGROEPEN

Deelname van specifieke doelgroepen (1/2)

- Figuur 1.1 toont de deelname van specifieke doelgroepen aan het clubgeorganiseerd sportaanbod. De cijfers zijn gebaseerd op een schatting vanwege de clubverantwoordelijke
- In meer dan de helft van de clubs (54,3%) zijn mensen met een handicap afwezig
- Ruim een derde van de clubverantwoordelijken geven aan dat er geen ouderen deelnemen aan het sportaanbod. Een zelfde vaststelling dringt zich op met betrekking tot mensen in armoede/met een laag inkomen, en mensen met een migratieachtergrond
- Veertien procent van de clubs schat dat meer dan één op tien van de leden in armoede leven en/of met een laag inkomen moeten rondkomen

Deelname van specifieke doelgroepen (2/2)

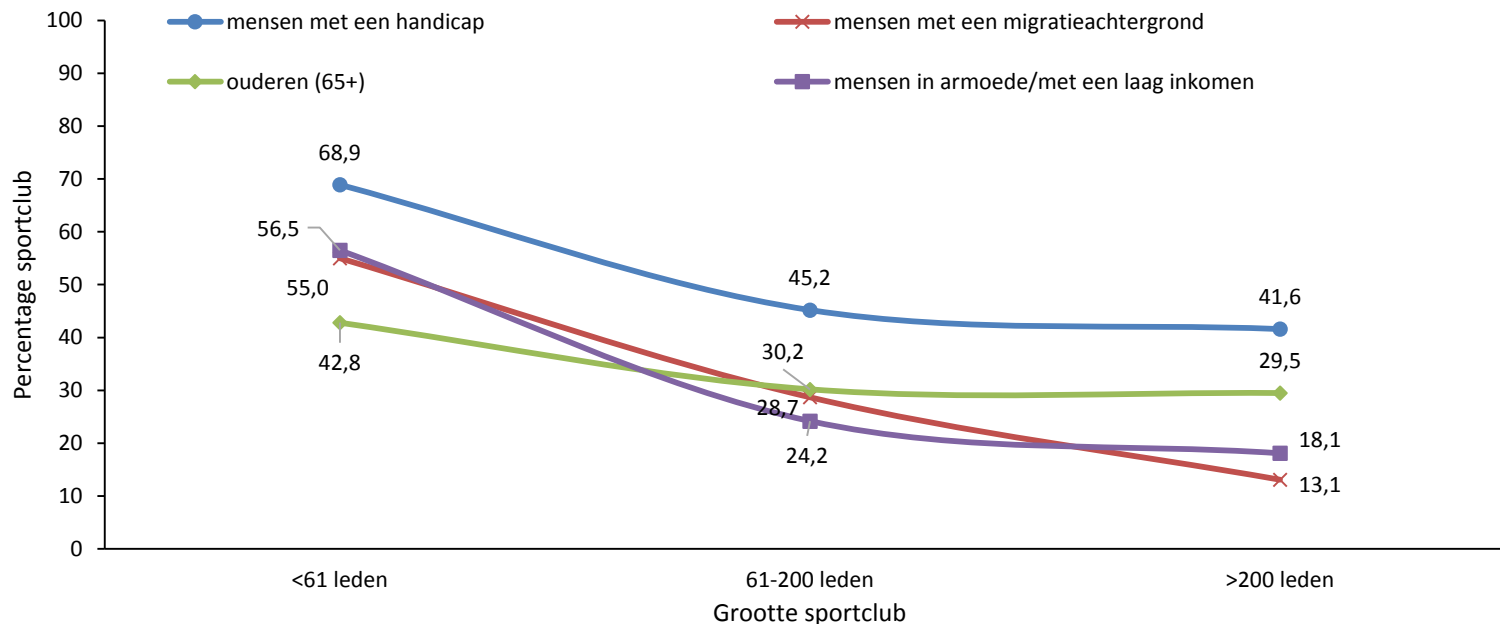
Figuur 1.1 Percentage van clubleden dat tot een specifieke doelgroep behoort, op basis van schatting door de clubverantwoordelijke (N=652)

Aan- en afwezigheid van specifieke doelgroepen naar grootte sportclub

- De aan- of afwezigheid van specifieke doelgroepen hangt samen met de grootte van de club
- Voornamelijk in clubs met 60 leden of minder maken kansengroepen vaak geen deel uit van het ledenbestand (op basis van de inschatting van de clubverantwoordelijke). De verschillen tussen kleine clubs enerzijds, en middelgrote en grote clubs anderzijds, zijn voornamelijk groot voor mensen met een handicap, mensen met een migratieachtergrond, en mensen in armoede/met een laag inkomen. De aanwezigheid van ouderen hangt minder sterk samen met de clubgrootte
- De aan- of afwezigheid van mensen met een migratieachtergrond hangt het sterkst samen met clubgrootte

Figuur 1.2 Clubs die een specifieke doelgroep als totaal afwezig schatten, in percentages, naar de grootte van de sportclub (N=648)

Aanwezigheid van bestuursleden, trainers en ondersteunende krachten met een migratieachtergrond

- Niet alleen onder leden zijn kansengroepen minder vertegenwoordigd, dit geldt ook voor bestuursleden, trainers en ondersteunende krachten
- In ruim negen op de tien sportclubs maken mensen met een migratieachtergrond geen deel uit van het bestuur
- In 85 procent van de clubs zijn er geen trainers met een migratieachtergrond. Hetzelfde geldt voor ondersteunende krachten

Tabel 1.1 Aantal mensen met een migratieachtergrond, naar functie binnen de club (op basis van schatting van de clubverantwoordelijke)

	Aantal personen met een migratieachtergrond				
	0	1	2	3 of meer	N
Bestuursleden	92.7%	4.7%	1.2%	1.5%	680
Trainers	85.1%	7.3%	4.0%	3.7%	657
Ondersteunende krachten	85.0%	5.3%	4.0%	5.8%	659

Aan- of afwezigheid van bestuursleden, trainers en ondersteunende krachten met een migratieachtergrond, naar grootte sportclub

- De aan- of afwezigheid van trainers en ondersteunende krachten met een migratieachtergrond hangt samen met de grootte van de club. In grote clubs, met meer dan 200 leden, zijn mensen met een migratieachtergrond minder vaak afwezig ten opzichte van kleine of middelgrote clubs
- De grootte van de club maakt geen significant verschil voor de afwezigheid van bestuursleden met een migratieachtergrond: ongeacht de grootte maken in ruim negen op de tien clubs mensen met een migratieachtergrond geen deel uit van het bestuur

Tabel 1.2 Afwezigheid van bestuursleden, trainers en ondersteunende krachten met een migratieachtergrond, naar de grootte van de sportclub

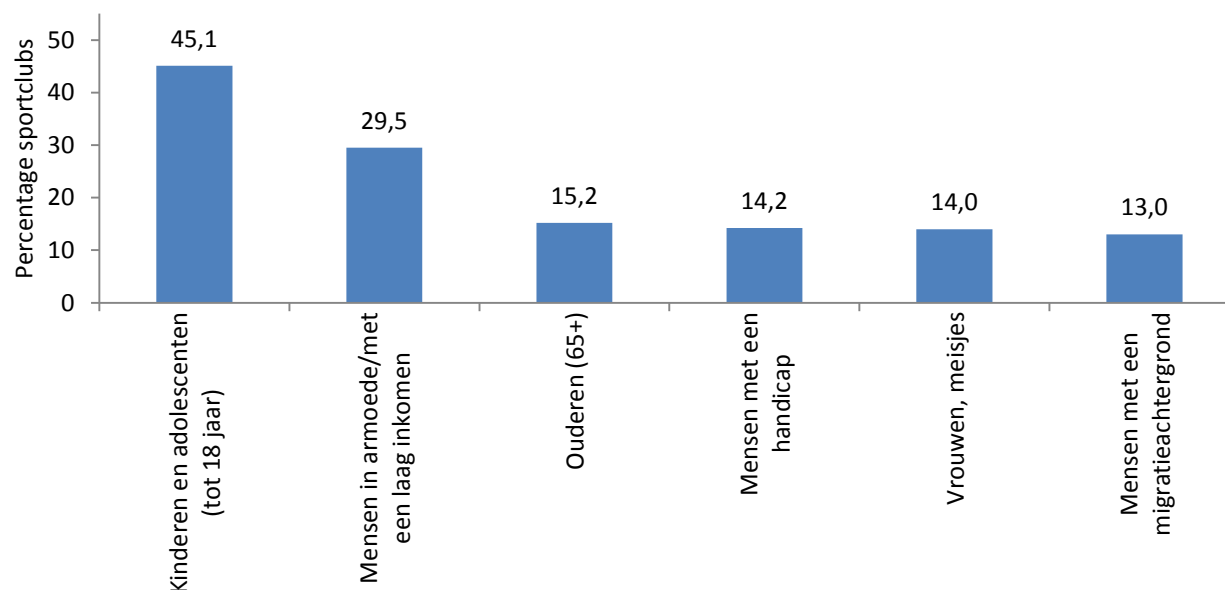
Afwezigheid van....	Grootte sportclub			Sign.	N
	<61 leden	61-200 leden	>200 leden		
bestuursleden met een migratieachtergrond	91,1	93,3	94,4	NS	679
trainers met een migratieachtergrond	93,9	87,0	67,5	***	658
ondersteunende krachten met een migratieachtergrond	89,8	89,2	70,5	***	656

1.2 INITIATIEVEN TER BEVORDERING VAN SOCIALE INCLUSIE

Aanwezigheid van speciale initiatieven voor specifieke doelgroepen

- Heel wat sportclubs in Vlaanderen hebben speciale initiatieven (vb. activiteiten, teams, samenwerking, korting op het lidgeld, enz.) voor specifieke doelgroepen om sportparticipatie te verhogen
- Uit Figuur 1.3 blijkt dat 45 procent van de sportclubs speciale initiatieven heeft voor kinderen en adolescenten. Dit is hiermee de populairste doelgroep, gevolgd door mensen in armoede/met een laag inkomen (29,5%), en ouderen (15,2%)
- Ook voor mensen met een handicap, vrouwen/meisjes en mensen met een migratieachtergrond worden door sommige sportclubs specifieke initiatieven op poten gezet, maar dit geldt slechts voor 13 à 14 procent van de clubs

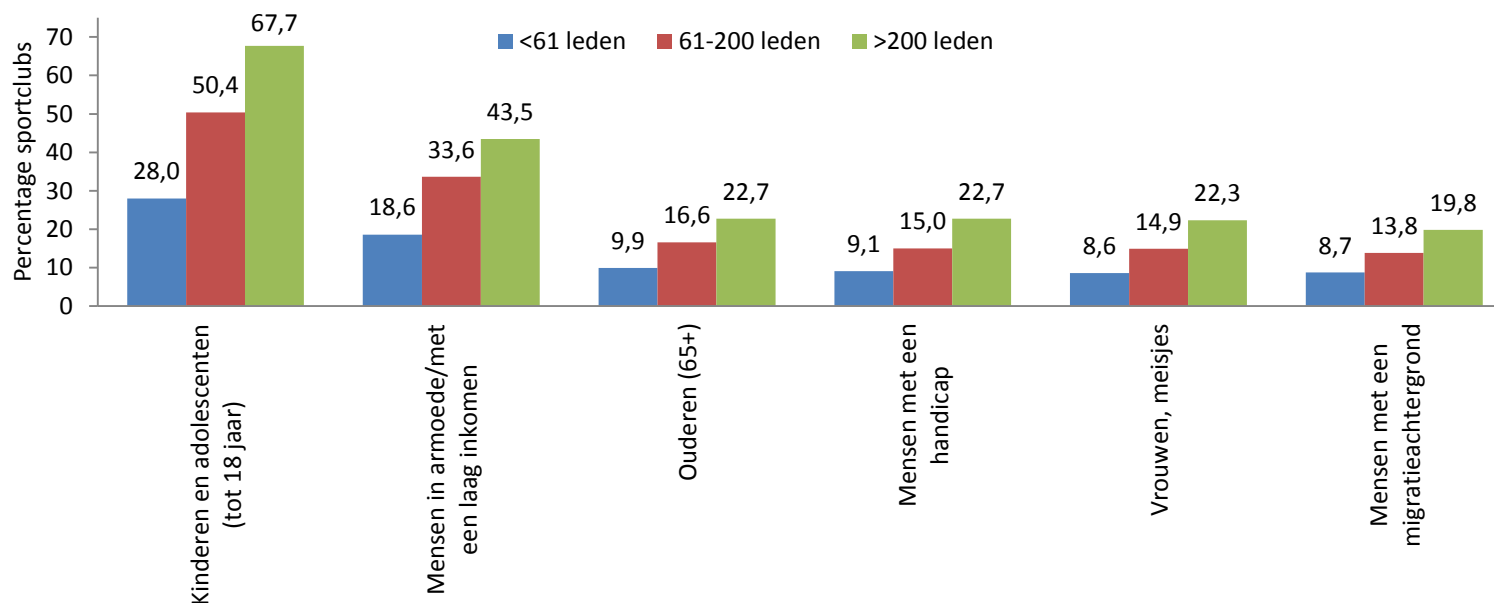
Figuur 1.3 Speciale initiatieven voor specifieke doelgroepen (N=711)

Aanwezigheid van speciale initiatieven naar grootte van club

- Er is een duidelijke en significante samenhang tussen de grootte van de club en de aanwezigheid van initiatieven om sportparticipatie bij specifieke doelgroepen te verhogen. Grotere clubs voorzien vaker initiatieven voor specifieke doelgroepen. Dit geldt voor alle onderzochte doelgroepen
- Ruim twee op drie grote clubs (i.e. met meer dan 200 leden) hebben initiatieven voor kinderen en adolescenten. Meer dan vier op tien grote clubs geeft ook aan speciale initiatieven te hebben voor mensen met een laag inkomen. Voor kleine clubs, met minder dan 61 leden, bedraagt dit 19 procent

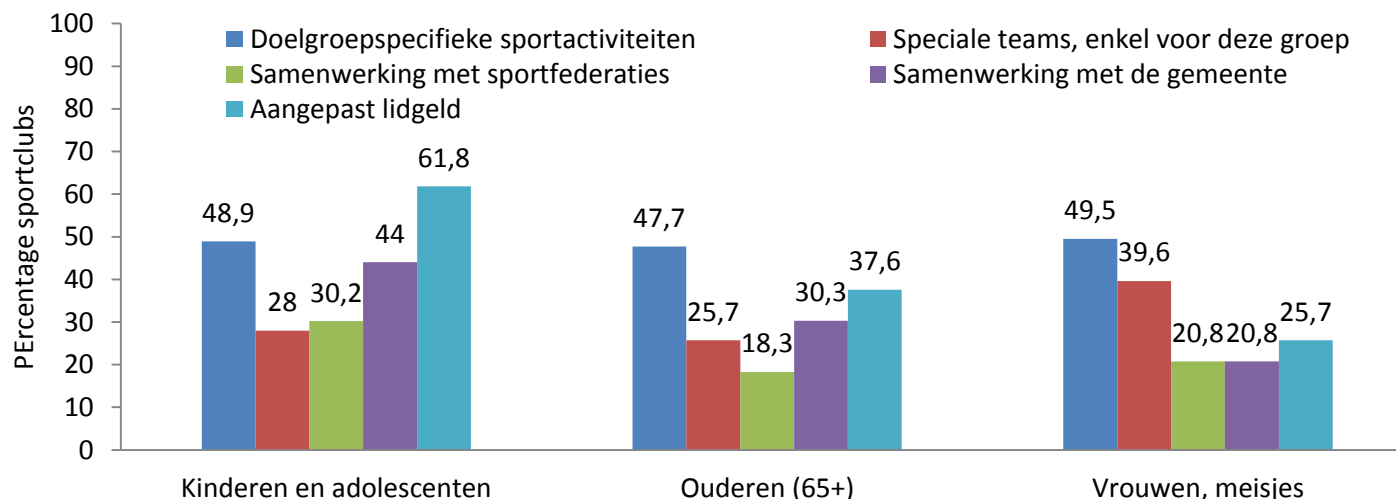
Figuur 1.4 Speciale initiatieven voor specifieke bevolkingsgroepen, naar grootte van de club (N=702)

Type initiatieven voor specifieke doelgroepen (1/2)

- Voor kinderen en adolescenten wordt aangepast lidgeld het vaakst vermeld: ruim zes op tien clubs die speciale initiatieven voorziet voor deze doelgroep doet dit (mede) aan de hand van aangepast lidgeld. De helft van de sportclubs met specifieke initiatieven voor kinderen en adolescenten voorziet sportactiviteiten die specifiek op deze doelgroep zijn gericht
- Bij ouderen wordt een aanpassing van het lidgeld eveneens vaak vermeld (37,6 %), maar het meest voorkomende initiatief zijn doelgroepspecifieke sportactiviteiten (47,7%)
- Bij vrouwen en meisjes zien we voornamelijk doelgroepspecifieke activiteiten (49,5%) en speciale teams (39,6%)
- Ook een samenwerking met sportfederaties en met de gemeente wordt vernoemd. Beiden komen het vaakst voor met betrekking tot de groep van kinderen en adolescenten (in vergelijking met ouderen/vrouwen, meisjes): ruim vier op de tien sportclubs met initiatieven voor kinderen en adolescenten werken samen met de gemeente, drie op tien sportclubs werken op dit vlak samen met sportfederaties

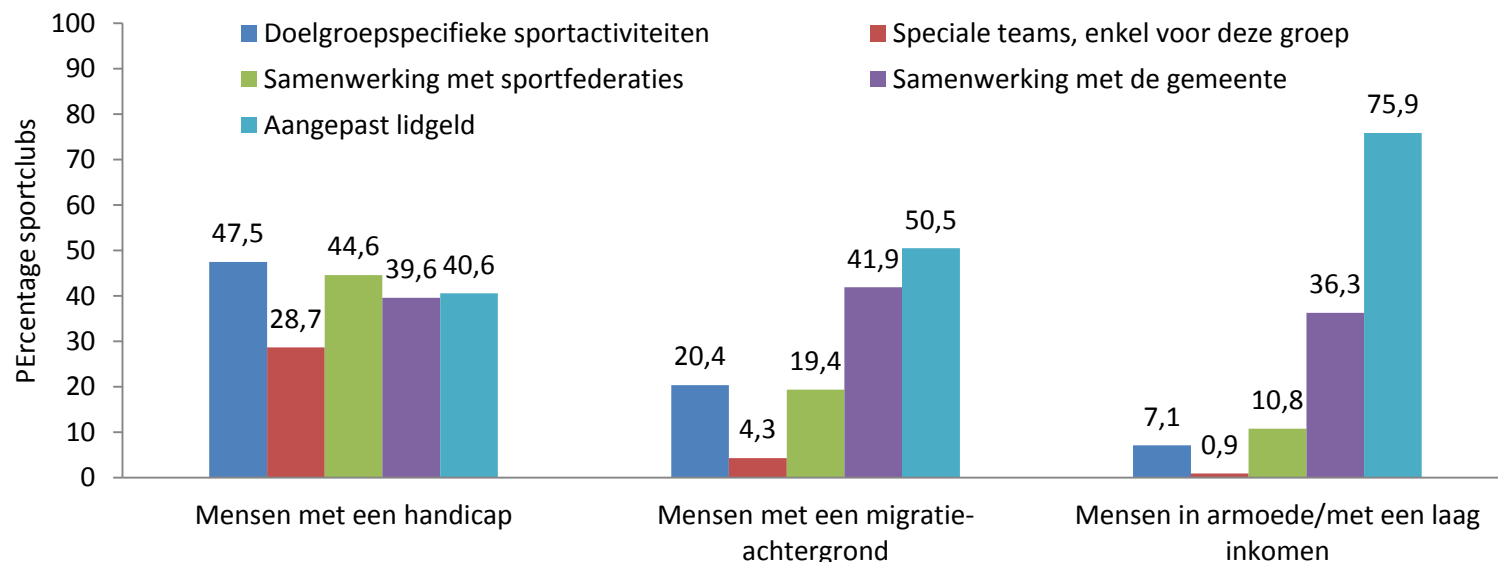
Figuur 1.5 Type initiatieven voor kinderen en adolescenten, ouderen (65+), en vrouwen/meisjes, bij clubs die aangeven speciale initiatieven te hebben

Type initiatieven voor specifieke doelgroepen (2/2)

- Driekwart van de sportclubs die initiatieven voor mensen in armoede hebben, voorziet aangepast lidgeld. Daarnaast vermeldt ook ruim een derde van deze clubs een samenwerking met de gemeente voor deze doelgroep
- Voor mensen met een handicap worden het vaakst doelgroepspecifieke activiteiten vermeld (47,5%), gevolgd door een samenwerking met sportfederaties (44,6%), aangepast lidgeld (40,6%), en samenwerking met de gemeente (39,6%). Ruim een derde van de clubs (33,7%) met specifieke initiatieven vermeldt ook speciale inspanningen zoals gespecialiseerde uitrusting of aanpassing aan gebouwen (niet weergegeven op de grafiek)
- Speciale initiatieven voor mensen met een migratieachtergrond betreffen voornamelijk aangepast lidgeld (50,5%), gevolgd door samenwerking met de gemeente (41,9%)

Figuur 1.6 Type initiatieven voor mensen met een handicap, mensen met een migratieachtergrond, en mensen in armoede/met een laag inkomen, bij clubs die aangeven speciale initiatieven te hebben

1.3 HOUDING VAN SPORTCLUBS MET BETREKKING TOT SOCIALE INCLUSIE

Houding en ervaringen van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie (1/2)

- Nagenoeg alle sportclubs gaan akkoord met de stelling dat iedereen welkom is in de club, onafhankelijk van de sociale, culturele of etnische achtergrond. Zes op tien clubs proberen een sportaanbod voor zoveel mogelijk bevolkingsgroepen aan te bieden. Slechts een minderheid van clubs (38.8%) geeft echter aan ernaar te streven om maatschappelijk kwetsbare groepen te helpen bij de integratie in de club (zie Tabel 1.3)
- Sportdiensten en sportfederaties stimuleren sportclubs om aandacht te hebben voor de toegankelijkheid voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie. Toch blijft de aanmoedigende rol van sportdiensten en a fortiori van sportfederaties hierin nog vrij beperkt: 'slechts' vier op tien sportclubs geven aan door de sportdienst te worden gestimuleerd op dit vlak; stimulering door sportfederaties wordt door drie op tien sportclubs ervaren
- Sociale doelstellingen zijn erg belangrijk voor de clubs (samen zijn, vrienden maken,...), zo blijkt, maar daarom niet altijd de integratie van maatschappelijk kwetsbare groepen
- Minder dan één op vijf vindt dat de club financieel gecompenseerd dient te worden om verantwoordelijkheid voor de inclusie van verschillende bevolkingsgroepen op te nemen. Het financiële aspect lijkt dus niet doorslaggevend
- Er zijn weinig verschillen in de houding en ervaringen van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie tussen kleine, middelgrote en grote clubs (zie Tabel 1.4)

Houding en ervaringen van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie (2/2)

Tabel 1.3 Stellingen aangaande de houding van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie (in %)

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Neutraal	Akkoord	Helemaal akkoord	N
Onze club streeft ernaar om maatschappelijk kwetsbare groepen te helpen bij de integratie in onze club	6,1	8,2	46,9	30,4	8,4	718
Onze club dient financieel gecompenseerd te worden om verantwoordelijkheid voor de inclusie van verschillende bevolkingsgroepen op te nemen	12,1	20,6	47,1	16,0	4,0	717
Onze club probeert een sportaanbod voor zoveel mogelijk bevolkingsgroepen aan te bieden	5,3	6,0	29,2	44,6	14,9	719
Het is de taak van een sportclub om een zo groot mogelijk ledenbestand na te streven	10,7	40,1	26,2	19,6	3,4	729
Het bevorderen van maatschappelijke integratie behoort tot de taken van een sportclub	2,2	10,4	31,1	47,9	8,4	724
Naast sportieve doelstellingen heeft onze sportclub ook sociale doelstellingen (vb. samen zijn, vrienden maken, solidariteit,...)	1,4	1,2	6,9	52,6	37,9	728
Iedereen is welkom in onze club, onafhankelijk van iemands sociale, culturele of etnische achtergrond	0,8	0,6	3,4	42,4	52,8	731
Het is de taak van onze sportclub om zich indien nodig aan te passen aan de specifieke noden of verwachtingen van personen met een handicap	4,6	11,7	37,8	33,7	12,3	725
Het is de taak van onze sportclub om zich indien nodig aan te passen aan de specifieke noden of verwachtingen van mensen van een andere etnisch-culturele herkomst	9,1	22,8	42,8	21,9	3,5	718
De koepelfederatie stimuleert onze sportclub om aandacht te hebben voor de toegankelijkheid voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie	7,9	19,1	42,2	25,4	5,4	721
De sportdienst stimuleert onze sportclub om aandacht te hebben voor de toegankelijkheid voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie	7,6	13,6	37,5	34,9	6,4	720

Houding en ervaringen van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie, naar grootte van de club

Tabel 1.4 Gemiddelde score op een 5-puntenschaal (1=helemaal niet akkoord, 5=helemaal akkoord), naar grootte van de club

	<61 leden	61-200 leden	Meer dan 200 leden	Sign.
Onze club streeft ernaar om maatschappelijk kwetsbare groepen te helpen bij de integratie in onze club	3,2	3,3	3,5	*
Onze club dient financieel gecompenseerd te worden om verantwoordelijkheid voor de inclusie van verschillende bevolkingsgroepen op te nemen	2,6	2,8	3,1	***
Onze club probeert een sportaanbod voor zoveel mogelijk bevolkingsgroepen aan te bieden	3,4	3,7	3,8	***
Het is de taak van een sportclub om een zo groot mogelijk ledenbestand na te streven	2,5	2,7	2,9	***
Het bevorderen van maatschappelijke integratie behoort tot de taken van een sportclub	3,4	3,5	3,7	*
Naast sportieve doelstellingen heeft onze sportclub ook sociale doelstellingen (vb. samen zijn, vrienden maken, solidariteit,...)	4,2	4,3	4,2	NS
Iedereen is welkom in onze club, onafhankelijk van iemands sociale, culturele of etnische achtergrond	4,4	4,5	4,5	NS
Het is de taak van onze sportclub om zich indien nodig aan te passen aan de specifieke noden of verwachtingen van personen met een handicap	3,3	3,3	3,5	NS
Het is de taak van onze sportclub om zich indien nodig aan te passen aan de specifieke noden of verwachtingen van mensen van een andere etnisch-culturele herkomst	2,8	2,9	3,0	NS
De koepelfederatie stimuleert onze sportclub om aandacht te hebben voor de toegankelijkheid voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie	3,0	3,0	3,2	NS
De sportdienst stimuleert onze sportclub om aandacht te hebben voor de toegankelijkheid voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie	3,1	3,2	3,3	NS

* = $p < .05$ / ** = $p < .01$ / *** = $p < .001$ / NS = niet significant

Hindernissen met betrekking tot sociale inclusie (1/2)

- Er zijn geen hindernissen met betrekking tot sociale inclusie die er sterk uitspringen en waar de meerderheid van clubs mee akkoord gaat. De hindernis die meest wordt aangegeven is dat het thema geen prioriteit is voor het bestuur (zie Tabel 1.5)
- We stellen een kloof vast tussen het feit dat heel wat clubs de sociale inclusie van maatschappelijk kwetsbare groepen niet prioritair op de agenda plaatsen enerzijds, en het feit dat relatief weinig hindernissen worden gerapporteerd anderzijds. Opvallend is ook dat heel vaak voor het neutraal antwoord wordt gekozen
- Er blijken heel wat statistisch significante verschillen te zijn naar grootte van de club, maar desalniettemin gaat het om eerder kleine verschillen, en liggen de resultaten voor kleine, middelgrote en grote clubs sterk in dezelfde lijn (zie Tabel 1.6)

Hindernissen met betrekking tot sociale inclusie (2/2)

Tabel 1.5 Stellingen aangaande de hindernissen met betrekking tot sociale inclusie (in %)

<i>Onze sportclub maakt weinig werk van de toegankelijkheid van sport voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie (mensen met een laag inkomen/in armoede, mensen met een migratieachtergrond,....) omdat...</i>	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Neutraal	Akkoord	Helemaal akkoord	N
dit thema is geen prioriteit voor het bestuur	4,6	9,1	41,8	35,2	9,3	711
sportclubs moeten zich enkel focussen op het aanbieden van sport en niet op andere doelstellingen	6,7	31,5	37,1	21,4	3,4	712
er is geen interesse bij deze doelgroepen om deel te nemen aan onze sportactiviteiten	6,6	26,5	43,7	19,8	3,4	712
dit zou negatief onthaald worden bij andere leden	14,4	46,8	31,3	6,6	0,9	709
dit ligt moeilijk bij vrijwilligers	16,3	51,3	28,2	3,4	0,9	707
we niet weten hoe we deze mensen kunnen bereiken	5,5	21,7	52,5	18,2	2,1	705
onze club heeft onvoldoende kennis over het omgaan met deze doelgroepen	5,6	22,3	43,9	25,1	3,1	710
onze sportclub heeft daar onvoldoende tijd voor	6,6	24,3	42,2	23,3	3,7	709
we hebben onvoldoende financiële middelen om in te zetten op het bereiken van deze doelgroepen	5,2	21,2	38,9	26,4	8,3	709
er komt onvoldoende steun van de sportfederatie	4,4	16,9	54,3	20,2	4,1	703
er komt onvoldoende steun van de (gemeentelijke) overheid	4,8	21,0	47,5	20,5	6,2	711
er komt onvoldoende steun van sociale partners	3,7	14,6	58,5	19,6	3,6	698

Hindernissen met betrekking tot sociale inclusie, naar grootte van de club

Tabel 1.6 Gemiddelde score op een 5-punten schaal (1=helemaal niet akkoord, 5=helemaal akkoord), naar grootte van de club

<i>Onze sportclub maakt weinig werk van de toegankelijkheid van sport voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare situatie (mensen met een laag inkomen/in armoede, mensen met een migratieachtergrond,....) omdat...</i>	<61 leden	61-200 leden	Meer dan 200 leden	Sign.
Dit thema is geen prioriteit voor het bestuur	3,4	3,3	3,3	*
Sportclubs moeten zich enkel focussen op het aanbieden van sport en niet op andere doelstellingen	2,9	2,9	2,6	*
Er is geen interesse bij deze doelgroepen om deel te nemen aan onze sportactiviteiten	3,0	2,9	2,7	*
Dit zou negatief onthaald worden bij andere leden	2,3	2,4	2,4	**
Dit ligt moeilijk bij vrijwilligers	2,2	2,2	2,2	*
We niet weten hoe we deze mensen kunnen bereiken	3,0	2,9	2,8	*
Onze club heeft onvoldoende kennis over het omgaan met deze doelgroepen	3,0	3,0	2,9	NS
Onze sportclub heeft daar onvoldoende tijd voor	2,9	3,0	2,9	NS
We hebben onvoldoende financiële middelen om in te zetten op het bereiken van deze doelgroepen	3,1	3,1	3,2	NS
Er komt onvoldoende steun van de sportfederatie	3,0	3,0	3,2	*
Er komt onvoldoende steun van de (gemeentelijke) overheid	3,0	3,0	3,2	NS
Er komt onvoldoende steun van sociale partners	3,0	3,0	3,2	***

* = $p < .05$ / ** = $p < .01$ / *** = $p < .001$ / NS = niet significant

1.4 BESLUIT

Deelname van specifieke doelgroepen

Uit de cijfers blijkt dat specifieke doelgroepen vaak afwezig blijven in sportclubs. Het ledenbestand van sportclubs vormt dus vooralsnog geen volledige afspiegeling van de diversiteit in onze samenleving. De aan- of afwezigheid van doelgroepen zoals mensen met een handicap, mensen in armoede/met een laag inkomen of mensen met een migratieachtergrond hangt samen met de grootte van de club: in kleinere clubs blijven deze doelgroepen nog vaker afwezig.

De lagere vertegenwoordiging beperkt zich overigens niet tot het ledenbestand. Specifiek met betrekking tot mensen met een migratieachtergrond brachten we in kaart dat deze groep in de overgrote meerderheid van de clubs ook afwezig is als trainer, ondersteunende vrijwilliger, of bestuurslid.

Doelgroepspecifieke initiatieven

Kinderen en jongeren zijn de populairste doelgroep: voor kinderen en jongeren heeft 45 procent van de clubs speciale initiatieven. Ter vergelijking: voor ouderen is dit slechts 15 procent. Grote clubs maken beduidend vaker gebruik van speciale initiatieven voor specifieke doelgroepen in vergelijking met middelgrote en (a fortiori) met kleine clubs. Dit geldt voor alle onderzochte doelgroepen (kinderen en jongeren, ouderen, vrouwen/meisjes, mensen in armoede/met een laag inkomen, mensen met een handicap en mensen met een migratieachtergrond). Voorbeelden van speciale initiatieven zijn doelgroepspecifieke sportactiviteiten, maar ook een aanpassing van het lidgeld, samenwerking met sportfederaties en/of de gemeente, en speciale teams (bijvoorbeeld vrouwenteams).

Houding en ervaringen van sportclubs met betrekking tot sociale inclusie

Nagenoeg alle sportclubs gaan akkoord met de stelling dat iedereen welkom is in de club, onafhankelijk van de sociale, culturele of etnische achtergrond. Zes op tien clubs stellen ook te proberen een sportaanbod voor zoveel mogelijk bevolkingsgroepen aan te bieden. Slechts een minderheid van clubs (38.8%) geeft echter aan ernaar te streven om maatschappelijk kwetsbare groepen te helpen bij de integratie in de club. Sociale doelstellingen zijn erg belangrijk voor de clubs (samen zijn, vrienden maken,...), zo blijkt, maar daarom niet altijd de integratie van maatschappelijk kwetsbare groepen. We hebben op dit moment nog geen eenduidig beeld van wat clubs weerhoudt om meer aandacht te besteden aan de inclusie van kansengroepen, aangezien de opgelijste hindernissen in dit onderzoek allemaal eerder laag scoorden. 'Geen prioriteit voor het bestuur' kreeg hierbij het meeste bijval.

HOOFDSTUK 2

BELEID EN SAMENWERKING

2.1 Algemene visie en beleid

2.2 Aandachtspunten binnen het beleid

2.3 Samenwerkingsverbanden

2.4 Besluit

Doelstelling

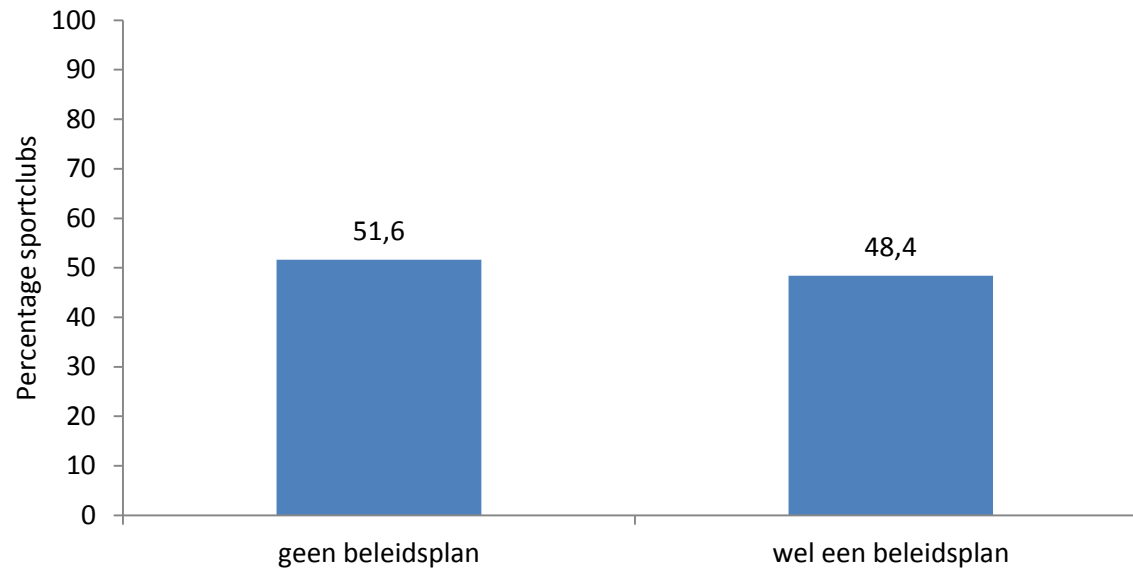
In dit hoofdstuk staat langs de ene kant het gevoerde beleid van sportclubs in Vlaanderen centraal. We gaan onder andere na of sportclubs over een beleidsplan beschikken. Daarnaast onderzoeken we wat de belangrijkste aandachtspunten zijn in het beleid van clubs. Langs de andere kant focussen we op de samenwerkingsverbanden die sportclubs aangaan.

2.1 ALGEMENE VISIE EN BELEID

Beleidsplan bij sportclubs

- In de VPS3.0-survey werd aan de clubs gevraagd of ze al dan niet over een beleidsplan beschikken
- De resultaten in Figuur 2.1 tonen aan dat iets meer dan de helft van de clubs (51,6%) geen beleidsplan heeft
- Bij de overige 48,4% van de clubs is dit wel het geval

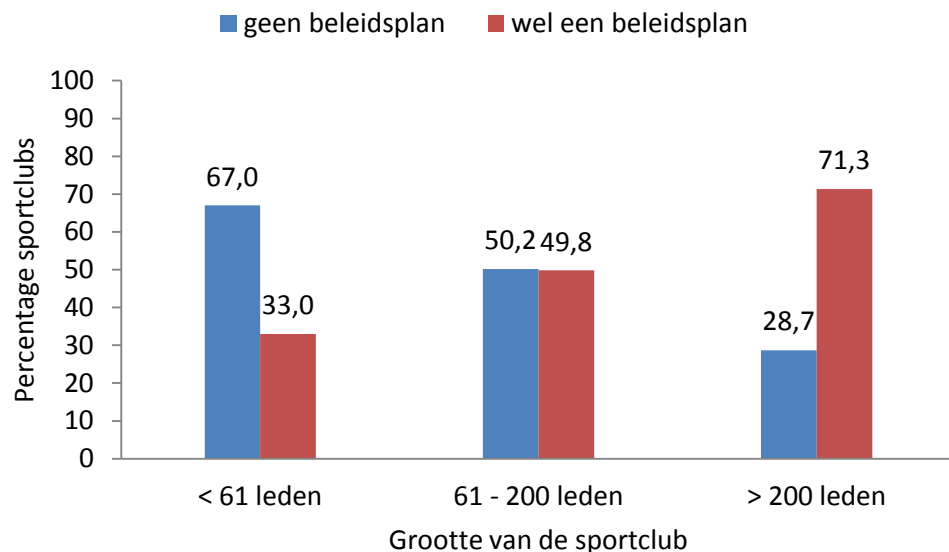
Figuur 2.1 Aanwezigheid van een beleidsplan (N=804)

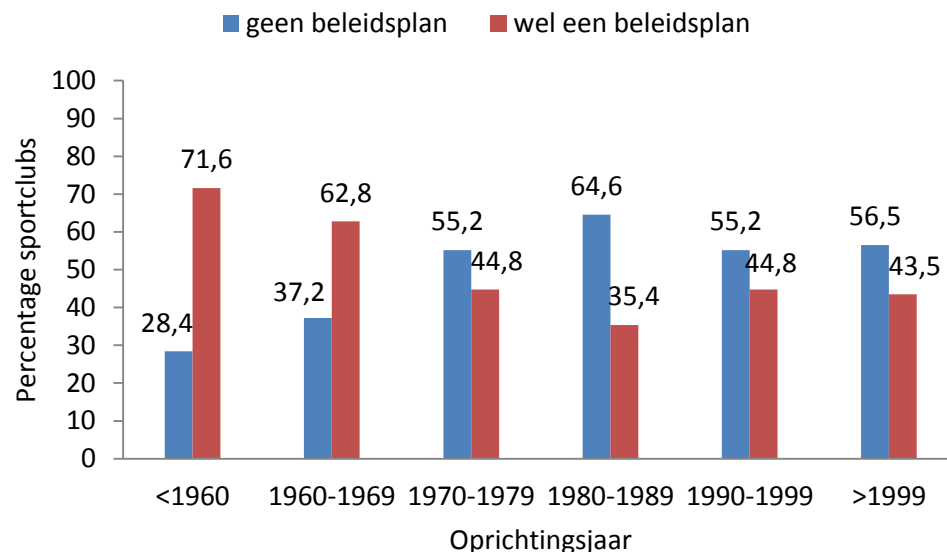
Beleidsplan bij sportclubs naar grootte en oprichtingsjaar

- Als we de grootte van sportclubs in rekening brengen, stellen we een significant verschil vast in de aanwezigheid van een beleidsplan tussen grote en kleine clubs ($\chi^2 = 64,0 / DF=2 / p=0.000$)
- Meer dan zeven op tien van de grote clubs beschikt over een beleidsplan, tegenover één op drie kleine clubs
- Ook het oprichtingsjaar blijkt van invloed te zijn ($\chi^2 = 43,1 / DF=5 / p=0.000$)
- 'Oudere' sportclubs beschikken vaker over een beleidsplan dan 'jongere' sportclubs

Figuur 2.2 Aanwezigheid van een beleidsplan, naar grootte van de club ($N=694$)

Figuur 2.3 Aanwezigheid van een beleidsplan, naar oprichtingsjaar ($N=782$)

Algemene visie

- De sportclubs kregen enkele stellingen voorgelegd omtrent de algemene visie van hun club, de resultaten worden weergegeven in Tabel 2.1
- Meer dan zes op tien clubs voelt zich genoodzaakt om zich aan te passen aan maatschappelijke verwachtingen en iets meer dan de helft van de clubs is genoodzaakt zich aan te passen om te beantwoorden aan eigentijdse verwachtingen van hun leden
- Twee op drie sportclubs kiest er voor om een aanbod uit te werken dat zich richt naar een zo breed mogelijk publiek; dit wil tegelijkertijd zeggen dan meer dan dertien procent van de clubs hier bewust niet voor kiest
- Meer dan zeven op tien sportclubs heeft een goed zicht op de noden en behoeften van haar leden en één op vier sportclubs biedt alternatieve lidmaatschapsformules aan voor mensen die slechts van bepaalde diensten van onze club gebruik maken

Tabel 2.1 Stellingen aangaande de algemene visie bij sportclubs

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Neutraal	Akkoord	Helemaal akkoord
Sportclubs zijn genoodzaakt zich aan te passen aan maatschappelijke verwachtingen (bv. aandacht voor gezondheid, integratie...)	2,2	5,5	30,0	51,7	10,6
Sportclubs zijn genoodzaakt zich aan te passen om te beantwoorden aan eigentijdse verwachtingen van de leden (bv. flexibiliteit, à la carte...)	2,3	14,4	31,0	45,3	7,0
Onze club kiest er voor om een aanbod uit te werken dat zich richt naar een zo breed mogelijk publiek	3,2	10,1	23,1	49,7	13,9
Onze club heeft een goed zicht op de noden en behoeften van haar leden	0,3	3,2	22,6	63,1	10,9
Onze club biedt alternatieve lidmaatschapsformules aan voor mensen die slechts van bepaalde diensten van onze club gebruik maken	19,3	27,2	26,1	21,6	5,9

Algemene visie naar grootte sportclub

- Als we de grootte van de sportclubs in rekening brengen, stellen we enkele significante verschillen vast in het voordeel van de grote sportclubs
- Grote clubs kiezen, meer dan kleine clubs, er voor om een aanbod uit te werken dat zich richt naar een zo breed mogelijk publiek en bieden vaker alternatieve lidmaatschapsformules aan voor mensen die slechts van bepaalde diensten van onze club gebruik maken
- Grote clubs voelen zich sterker genoodzaakt om zich aan te passen aan maatschappelijke verwachten en om te beantwoorden aan eigentijdse verwachtingen van de leden
- Anderzijds blijkt er geen verschil te zijn in sportclubgrootte wat betreft het hebben van een goed zicht op de noden en behoeften van de leden

Tabel 2.2 Stellingen aangaande de algemene visie bij sportclubs, naar grootte van de club (gemiddelde score van 0 = helemaal niet akkoord tot 5 = helemaal akkoord)

	<61 leden	61-200 leden	>200 leden	Sign.
Sportclubs zijn genoodzaakt zich aan te passen aan maatschappelijke verwachtingen (bv. aandacht voor gezondheid, integratie...)	3,5	3,6	3,8	**
Sportclubs zijn genoodzaakt zich aan te passen om te beantwoorden aan eigentijdse verwachtingen van de leden (bv. flexibiliteit, à la carte...)	3,4	3,4	3,6	*
Onze club kiest er voor om een aanbod uit te werken dat zich richt naar een zo breed mogelijk publiek	3,3	3,8	3,9	***
Onze club heeft een goed zicht op de noden en behoeften van haar leden	3,9	3,8	3,8	NS
Onze club biedt alternatieve lidmaatschapsformules aan voor mensen die slechts van bepaalde diensten van onze club gebruik maken	2,7	2,7	2,7	***

* = $p < .05$ / ** = $p < .01$ / *** = $p < .001$ / NS = niet significant

Algemeen beleid

- Via stellingen werd er bij de sportclubs gepeild naar het algemene beleid van het bestuur van de clubs
- De resultaten tonen aan dat bijna twee op drie clubs (65,7%) er naar streeft om de leden te betrekken bij het nemen van belangrijke beslissingen; tien procent van de clubs geeft aan dit niet te doen
- Hiernaast delegeert 36 procent van de sportclubs het nemen van beslissingen van het bestuur naar raden of comités, terwijl 37 procent dit juist niet doet
- Zes op tien sportclubs plant op lange termijn en één op vier clubs volgt de mate van uitvoering van haar plannen op
- Bijna alle clubs (96,2%) geeft aan dat ze veel waarde hechten aan vriendschap en gezellig samenzijn
- Minder dan de helft van de clubs (44,6%) hecht veel waarde aan sportief succes en competitie

Tabel 2.3 Stellingen aangaande het algemene beleid bij sportclubs (in %)

	Helemaal niet akkoord	Niet akkoord	Neutraal	Akkoord	Helemaal akkoord
Onze club streeft er naar om de leden te betrekken bij het nemen van belangrijke beslissingen	2,2	7,9	24,2	45,0	20,7
Onze club delegeert het nemen van beslissingen van het bestuur naar raden/comités	15,2	22,2	26,5	28,4	7,7
Onze club plant op lange termijn	3,4	9,0	27,6	45,3	14,7
Onze club volgt de mate van uitvoering van haar plannen op	2,8	2,4	19,0	59,8	16,0
Onze club hecht veel waarde aan vriendschap en gezellig samenzijn	0,9	0,3	2,6	26,7	69,5
Onze club hecht veel waarde aan sportief succes en competitie	9,2	13,4	32,8	31,5	13,1

Algemeen beleid naar grootte sportclub

- Als we de grootte van de club in rekening brengen, stellen we voor elk van de zes stellingen significante verschillen vast
- Zo blijken kleine sportclubs er meer naar te streven om de leden te betrekken bij het nemen van belangrijke beslissingen en hechten kleine en middelgrote clubs meer waarde aan vriendschap en gezellig samenzijn dan grote clubs
- Grote club blijken dan weer meer in te zetten op het delegeren van beslissingen naar raden of comités en op het plannen op lange termijn en de opvolging van de uitvoering van plannen
- Tot slot wordt er binnen grote clubs meer waarde gehecht aan sportief succes en competitie, in vergelijking met kleine en middelgrote clubs

Tabel 2.4. Stellingen aangaande het algemene beleid bij sportclubs, naar grootte van de club (gemiddelde score van 0 = helemaal niet akkoord tot 5 = helemaal akkoord)

	<61 leden	61-200 leden	>200 leden	Sign.
Onze club streeft er naar om de leden te betrekken bij het nemen van belangrijke beslissingen	4,0	3,7	3,5	***
Onze club delegeert het nemen van beslissingen van het bestuur naar raden/comités	2,7	2,9	3,3	***
Onze club plant op lange termijn	3,3	3,7	3,9	***
Onze club volgt de mate van uitvoering van haar plannen op	3,6	4,0	4,1	***
Onze club hecht veel waarde aan vriendschap en gezellig samenzijn .	4,7	4,7	4,5	***
Onze club hecht veel waarde aan sportief succes en competitie	3,0	3,2	3,5	***

* = $p < .05$ / ** = $p < .01$ / *** = $p < .001$

2.2 AANDACHTSPUNTEN BINNEN HET BELEID

Aandacht aan thema's in werking en beleid

- Aan de sportclubs werd gevraagd of ze in hun werking en beleid extra aandacht besteden aan bepaalde thema's, zoals aangegeven in onderstaande Tabel 2.5
- Uit de resultaten blijkt dat de meeste aandacht wordt besteed aan jeugd en aan gezond sporten, zes op tien sportclubs besteden extra aandacht aan deze beleidsthema's
- Minder dan de helft van de clubs (44,4%) besteedt extra aandacht aan de preventie van blessures, vier op tien clubs aan diversiteit en minder dan drie op tien aan het bevorderen van de algemene gezondheid

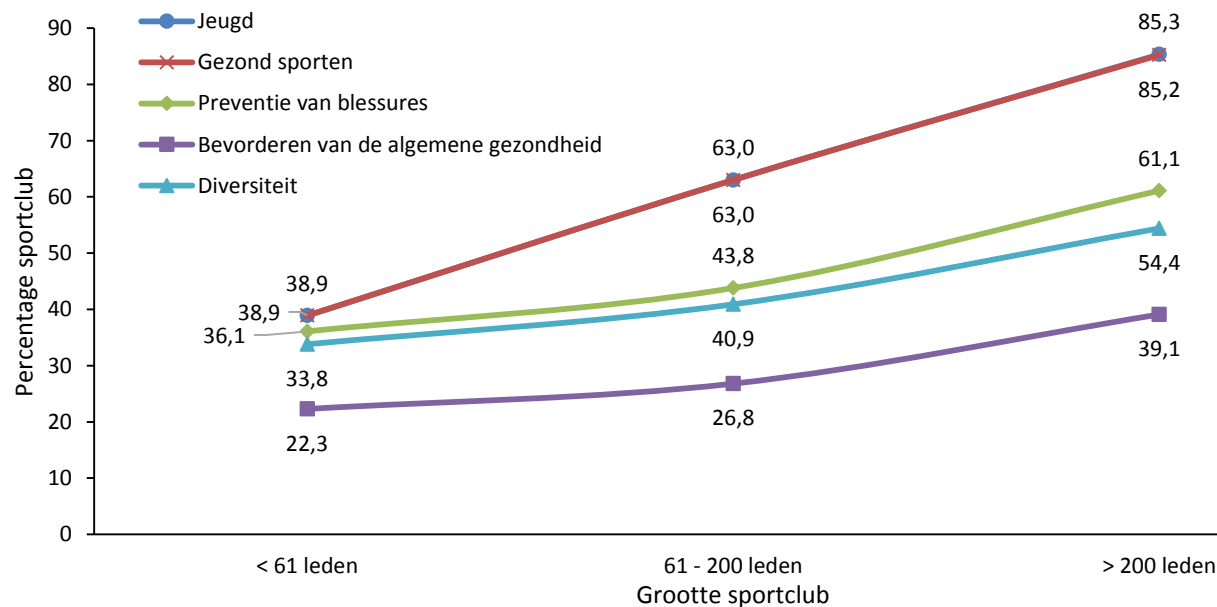
Tabel 2.5 Extra aandacht aan bepaalde thema's binnen de werking en het beleid van sportclubs (in %)

Beleidsthema	N	Ja, extra aandacht in werking en beleid (in %)
Jeugd (< 19 jaar)	827	60,3
Gezond sporten (opwarming, stretchen, drinken...)	827	60,3
Preventie van blessures	815	44,4
Bevorderen van de algemene gezondheid (dus ook buiten het louter sportieve, bv: roken, alcohol, evenwichtige voeding...)	808	29,1
Diversiteit (aandacht voor kansengroepen, zoals mensen met een migratieachtergrond, mensen met een handicap, ouderen, of mensen in armoede/met een laag inkomen)	824	40,9

Aandacht aan thema's in werking en beleid naar grootte sportclub

- In Figuur 2.4 hebben we de grootte van de sportclubs in rekening gebracht
- De resultaten vertonen statistisch significante verschillen in het voordeel van de grote sportclubs, deze clubs blijken sterker in te zetten op elk van de vijf aangehaalde beleidsthema's
- Het grootste verschil tussen kleine en grote clubs stellen we vast bij de thema's jeugd en gezond sporten waarop ongeveer vier op tien kleine clubs inzetten, tegenover meer dan acht op tien grote clubs

Figuur 2.4 Extra aandacht aan bepaalde thema's binnen de werking en het beleid van sportclubs, naar grootte van de club (in %)

Wijze waarop extra beleidsaandacht tot uiting komt

- Indien clubs binnen hun werking en beleid extra aandacht besteden aan bepaalde thema's, dan werd hen eveneens gevraagd op welke manier dit tot uiting komt, deze resultaten worden weergegeven in Tabel 2.6
- Om te beginnen blijkt dat het grootste deel van de clubs voor elk van de beleidsthema's geen specifieke acties voorziet
- Voor het beleidsthema's 'jeugd' wordt in meer dan één op drie clubs die hier op inzetten een verantwoordelijke binnen het bestuur aangeduid, één op tien clubs organiseert specifieke acties voor de jeugd
- Voor het beleidsthema's 'gezond sporten', 'preventie van blessures' en 'diversiteit' wordt voornamelijk gewerkt met een verantwoordelijke binnen het bestuur, met specifieke acties of via een expliciete vermelding in het beleidsplan
- Voor het bevorderen van de algemene gezondheid worden de minste specifieke acties voorzien, dit gebeurt door één op tien clubs via een expliciete vermelding in het beleidsplan

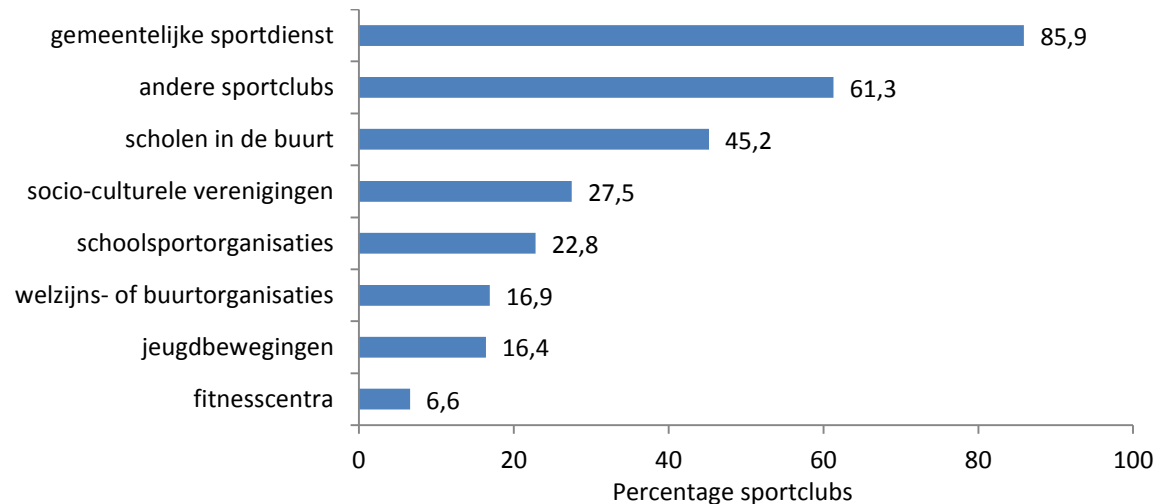
Tabel 2.6 Wijze waarop de extra aandacht aan bepaalde thema's binnen de werking en het beleid van sportclubs tot uiting komt (in %)

	Jeugd	Gezond sporten	Preventie van blessures	Bevorderen van de algemene gezondheid	Diversiteit
Verantwoordelijke binnen het bestuur	35,7	16,5	13,3	7,3	14,7
Verantwoordelijke buiten het bestuur	5,2	6,1	5,5	3,0	1,6
Komt expliciet aan bod in het beleidsplan	7,1	11,6	10,6	10,8	10,4
Specifieke acties georganiseerd	10,4	14,5	14,8	8,0	13,0
Apart budget	1,9	0,2	0,2	0,0	1,2
Geen specifieke acties voorzien	39,7	51,0	55,6	70,9	59,1

2.3 SAMENWERKINGSVERBANDEN

- Aan de sportclubs werd een overzicht gegeven van een aantal instanties waarmee de club kan samenwerken, met de vraag of zij hier al dan niet mee samenwerken
- De resultaten in Figuur 2.5 tonen aan dat er voornamelijk wordt samengewerkt met de gemeentelijke sportdienst (85,9%); hiernaast blijkt dat 84,6 procent van de clubs is aangesloten bij de gemeentelijke of stedelijke sportraad
- Meer dan zes op tien clubs (61,3%) werken samen met andere sportclubs en minder dan de helft van de clubs (45,2%) met scholen in de buurt
- Met socio-culturele verenigingen (27,5%), schoolsportorganisaties (22,8%) welzijns- of buurtorganisaties (16,9%), jeugdbewegingen (16,4%) en fitnesscentra (6,6%) wordt door een beperkter aandeel van de clubs samengewerkt
- 89,6 procent van de sportclubs is aangesloten bij een federatie of koepelorganisatie

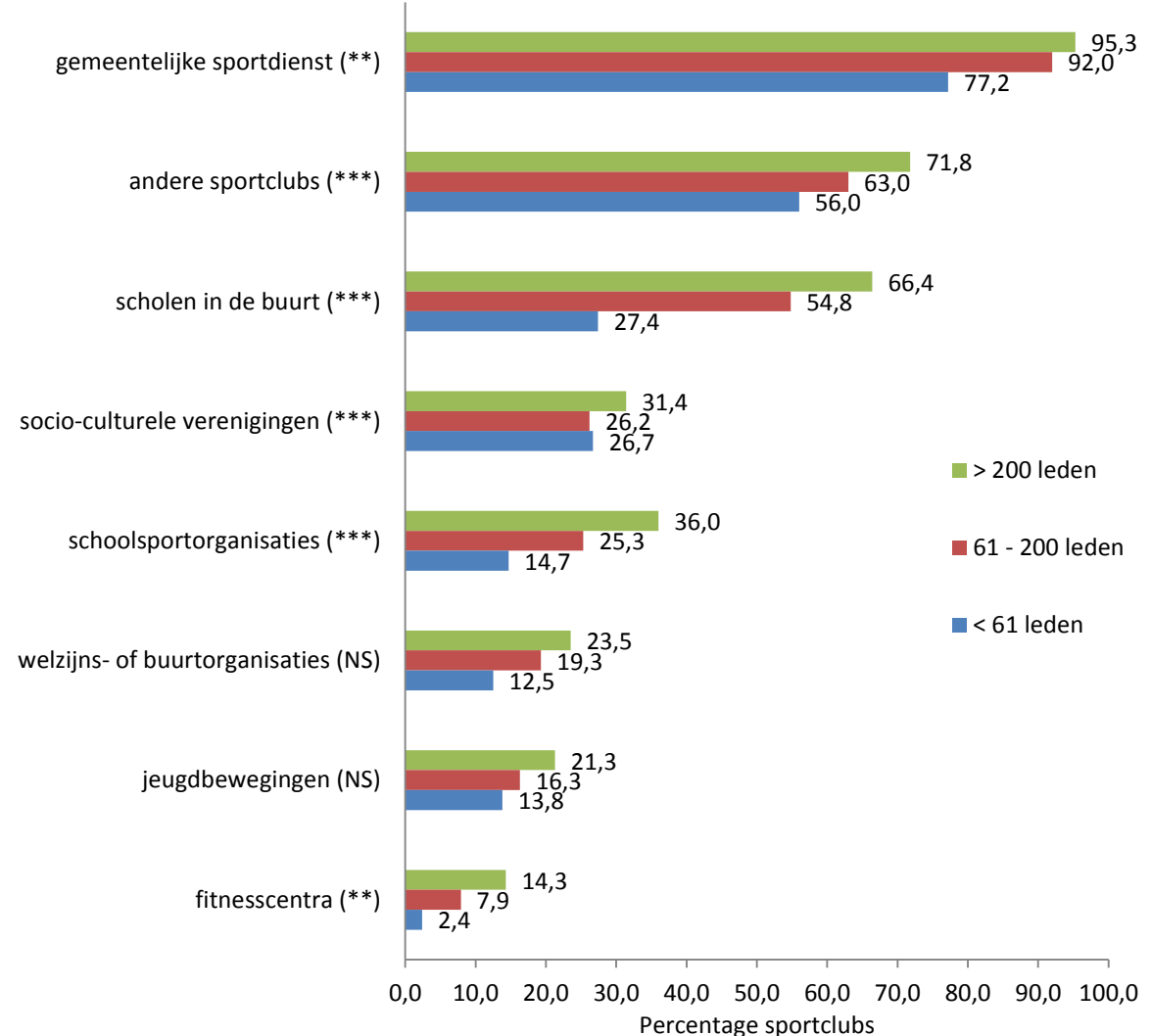
Figuur 2.5 Samenwerkingsverbanden van sportclubs met andere (sport)actoren, in %

Naar grootte sportclub

- In Figuur 2.6 vergelijken we de samenwerkingsverbanden van kleine en (middel)grote sportclubs
- Uit de resultaten komt naar voor dat grote sportclubs vaker samenwerken met de gemeentelijke sportdienst, met andere sportclubs, met scholen in de buurt, met socio-culturele verenigingen, schoolsportorganisaties en fitnesscentra
- Wat betreft de samenwerking met welzijns- of buurtorganisaties en jeugdbewegingen, stellen we geen significant verschil vast naar grootte van de sportclubs

Figuur 2.6 Samenwerkingsverbanden van sportclubs met andere (sport)actoren naar omvang van het ledenbestand, in %

* = $p < .05$ / ** = $p < .01$ / *** = $p < .001$ / NS = niet significant

2.4 BESLUIT

Visie en beleid

Uit de resultaten is gebleken dat minder dan de helft van de clubs (48,4%) over een beleidsplan beschikt. Hierbij zijn de grootte van de club en het oprichtingsjaar van invloed. Grote clubs en 'oudere' clubs beschikken vaker over een beleidsplan. Bijna twee op drie sportclubs wensen een sportaanbod uit te werken dat zich richt naar een zo breed mogelijk publiek, wat impliceert dat meer dan dertien procent hier expliciet niet voor kiest. Meer dan één op vier sportclubs bieden alternatieve lidmaatschapsformules aan voor mensen die slechts van bepaalde diensten van de club gebruik maken. Grote clubs zetten hier sterker op in dan kleine sportclubs. Bij zo goed als alle sportclubs wordt veel waarde gehecht aan vriendschap en gezellig samenzijn. Zeker bij kleine sportclubs komt dit expliciet tot uiting. Iets minder dan de helft van de clubs hecht veel waarde aan sportief succes en competitie. Grote sportclubs hechten hier meer belang aan dan kleine clubs. Bij meer dan twee op tien clubs is dit bewust niet het geval. Binnen het beleid van sportclubs wordt voornamelijk extra aandacht besteed aan thema's zoals 'jeugd' en 'gezond sporten'. Ook hierbij stellen we verschillen vast naar grootte van de sportclub, in het voordeel van de grote clubs die meer inzetten op bepaalde beleidsthema's. Opvallend is dat deze extra beleidsaandacht veelal zonder specifieke acties tot uiting komt. Als sportclubs toch specifieke acties ondernemen is dit voornamelijk via het aanstellen van een verantwoordelijke binnen het bestuur, via het beleidsplan of via andere specifieke acties.

Samenwerkingsverbanden

Ten tweede stond in dit hoofdstuk de samenwerking van sportclubs met andere (sport)actoren centraal. Uit de resultaten blijkt dat 85 procent van de sportclubs aangeeft samen te werken met de gemeentelijke sportdienst. Daarnaast wordt er door een relatief groot aandeel clubs samengewerkt met andere sportclubs (61,3%) en met scholen in de buurt (45,2%). Samenwerkingsverbanden met fitnesscentra zijn een uitzondering. Hiernaast blijken het voornamelijk de grote sportclubs van 200 leden of meer te zijn die samenwerkingsverbanden aangaan. De grootste verschillen stellen we vast bij de samenwerkingsverbanden met scholen in de buurt; meer dan 66 procent van de grote sportclubs werkt hiermee samen tegenover slechts 27 procent van de kleine sportclubs.

REEDS VERSCHENEN BMS STUDIES

Gratis te downloaden via <http://faber.kuleuven.be/BMS/>

Reeds verschenen BMS Studies (1)

Nr. 1

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport Studies 1). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 2

Vos, S. & Scheerder, J. (2009). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 2). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 3

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Lagae, W. & Van Hoecke, J. (2010). *De fitnesssector in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Fitness Panel 2009 (VFP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 3). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 4

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Breesch, D., Késenne, S., Van Hoecke, J. & Vanreusel, B. (2010). *Sportclubs in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportclub Panel 2009 (VSP09)* (Beleid & Management in Sport Studies 4). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 5

Scheerder, J., Breesch, D., Pabian, S. & Vos, S. (2010). *Balanceren in een grijze zone. Een verkennende studie van de semi-agorale arbeid in de sport* (Beleid & Management in Sport Studies 5). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 6

Vos, S. & Scheerder, J. (2011). *Opleidings- en competentiebeleid in de Vlaamse fitnesssector. Sleutel tot succes?* (Beleid & Management in Sport Studies 6). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 7

Scheerder, J. & Seghers, J. (2011). *Jongeren in beweging. Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 7). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 8

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeerschen, H. & Vos, S. (2011). *Sport in clubverband (Deel 1). Een analyse van de clubgeorganiseerde sport in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 8). Leuven: KU Leuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 9

Scheerder, J., Thibaut, E., Pauwels, G., Vandermeerschen, H., Winand, M. & Vos, S. (2012). *Sport in clubverband (Deel 2). Uitdagingen voor de clubgeorganiseerde sport* (Beleid & Management in Sport Studies 9). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Reeds verschenen BMS Studies (2)

Nr. 10

Scheerder, J., Vandermeersch, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K. & Vos, S. (2011). *Understanding the game: sport participation in Europe. Facts, reflections and recommendations* (Sport Policy & Management Studies 10). Leuven: KU Leuven/Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management.

Nr. 11

Winand, M., Scheerder, J., Vos, S. & Zintz, T. (2011). *Attitude, changement et innovation. Les fédérations sportives communautaires de Belgique* (Études Gestion & Management du Sport 11). Leuven/Louvain-la-Neuve: KU Leuven/ Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement Research Unit of Social Kinesiology & Sport Management et Université catholique de Louvain / Chaire Olympique Henri de Baillet Latour et Jacques Rogge en Management des Organisations Sportives.

Nr. 12

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Het promoten van fysiek, psychisch en sociaal welbevinden van jongeren in Vlaamse jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 12). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 13

Seghers, J., Scheerder, J., Boen, F., Thibaut, E. & Meganck, J. (2012). *Medisch en ethisch verantwoord sporten. Praktijkvoorbeelden in Vlaamse Jeugdsportclubs* (Beleid & Management in Sport Studies 13). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Humane Kinesiologie.

Nr. 14

Vos, S. & Scheerder, J. (2012). *Haven voor sportclubs? Analyse van de clubgeorganiseerde sport in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport Studies 14). Leuven: KU Leuven/Onderzoekscentrum voor Sportbeleid & Sportmanagement.

Nr. 15

Geeraert, A., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2012). *The historic treble in football. The legal, political and economic driving forces behind football's transformation* (Sport Policy & Management Studies 15). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 16

Arts, M., Lesage, D., Bruyninckx, H. & Scheerder, J. (2013). *Sport for Development and Peace. The role of the International Olympic Committee* (Sport Policy & Management Studies 16). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 17

Derom, I., VanWynsberghe, R. & Scheerder, J. (2013). *Who participates now and in the future? A case study of the Tour of Flanders Cyclo* (Sport Policy & Management Studies 17). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Reeds verschenen BMS Studies (3)

Nr. 18

de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmiento J. P. (2013). *What brings people into the soccer stadium? (Part 1) The case of Belgium from a marketing perspective* (Sport Policy & Management Studies 18). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 19

de Carvalho, M., Scheerder, J., Boen, F. & Sarmiento J. P. (2014). *What brings people into the soccer stadium? (Part 2) The case of Portugal from a marketing perspective* (Sport Policy & Management Studies 19). Leuven: KU Leuven/Policy in Sport & Physical Activity Research Group.

Nr. 20

Scheerder, J., Borgers, J., Vanreusel, B. & Vos, S. (2014). *Geen loopcultuur zonder lichte loopinfrastructuur? Een studie naar het aanbod en gebruik van Finse pistes in Vlaanderen* (Beleid & Management in Sport Studies 20). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 21

Scheerder, J., Vos, S., Vandermeersch, H. & van Poppel, M. (2014). *Sportdiensten in beeld. Basisrapportering over het Vlaamse Sportdienst Panel 1.0 (VSDP1.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 21). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 22

Scheerder, J., Claes, E. & Vanreusel, B. (2014). *Sportief (en) innovatief in een veranderende samenleving. Een verkennende analyse van good practices als inspiratie voor de clubsport van de toekomst* (Beleid & Management in Sport Studies 22). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 23

Scheerder, J., Seghers, J., Meganck, J., Vandermeersch, H. & Vos, S. (2015). *Sportclubs in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 (VSP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 23). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 24

van Poppel, M., Scheerder, J. & Vandermeersch, H. (2016). *Sportdiensten in beeld. Resultaten van het Vlaamse Sportdienst Panel 2.0 (VSDP2.0)* (Beleid & Management in Sport Studies 24). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 25

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2015). *Ouderen in beweging. De positionering van senioren sport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 25). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Reeds verschenen BMS Studies (4)

Nr. 26

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de belangrijkste resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 26). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 27

Scheerder, J., Claes, E. & Thibaut, E. (2016). *Barometer van sportfederaties in Vlaanderen: de uitgebreide resultaten. Onderzoek naar bestuurlijke, innovatieve en dienstverlenende aspecten op basis van de Leuvense GGIS-index* (Beleid & Management in Sport Studies 27). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 28

Claes, E., Scheerder, J. & Thibaut, E. (2016). *Gezinnen in beweging. De positionering van gezinssport in het Vlaamse sportfederatielandschap* (Beleid & Management in Sport Studies 28). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 29

Thibaut, E., Scheerder, J. & Pompen, E. (2016). *Geld op en rond het veld. Financiële stromen in het provinciale voetbal* (Beleid & Management in Sport Studies 29). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 30

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Managementsamenvatting* (Beleid & Management in Sport Studies 30). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 31

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Onderzoek naar behoeften inzake sportinfrastructuur, ontwikkelen van een strategische visie en aanreiken van beleidsaanbevelingen* (Beleid & Management in Sport Studies 31). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Nr. 32

Steeland, P., Scheerder, J., Vanden Broucke, L., Claes, E., Hoekman, R. & van der Poel, H. (2017). *Naar een globaal sportinfrastructuurplan in Vlaanderen. Kaartenboek over- en ondervertegenwoordiging* (Beleid & Management in Sport Studies 32). Leuven/Brugge: KU Leuven – Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid/wes research & strategy.

Reeds verschenen BMS Studies (5)

Nr. 33

Corthouts, J. & Scheerder, J. (2017). *Zwarte voetballers tussen witte lijnen. Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar raciale verschillen in de Belgische eerste voetbalklasse* (Beleid & Management in Sport Studies 33). Leuven KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 34

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Een stand van zaken en een terugblik (deel 1)* (Beleid & Management in Sport Studies 34). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 35

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Clubprofiel, sportaanbod en gezondheidspromotie (deel 2)* (Beleid & Management in Sport Studies 35). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 36

Claes, E., Scheerder, J., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Ledenprofiel, medewerkersprofiel en financiële situatie (deel 3)* (Beleid & Management in Sport Studies 36). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

Nr. 37

Scheerder, J., Claes, E., Meganck, J., Vandermeerschen, H., Vos, S. & Seghers, J. (2017). *Barometer van de sportclubs in Vlaanderen. Het Vlaamse Sportclub Panel 3.0 (VSP3.0): Diversiteit, sociale inclusie, beleid en samenwerking (deel 4)* (Beleid & Management in Sport Studies 37). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.